

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 129.

11. Listopada 1825.

WIADOMOŚCI KRAIOWE.

— Ze Lwowa. —

N. Pan najwyższą Uchwałą z d. 8. Paźdz. r. b. raczył Mikolajowi Napadiewiczowi, Doktorowi praw i dotychczasowemu Professorowi Filozofii teorycznej i praktycznej przy Uniwersytecie Lwowskiem nadać naylaskawiey katedrę prawa natury, prywatnego i prawa publicznego, tudzież prawa Austriackiego karnego przy tymże Uniwersytecie.

Doktor medycyny i substytutowany Fizyk obwodowy w Samborze w Galicyi, Dworski, przepisuje od długiego czasu za lekarstwo na wodowstręt, pochodzący z ukąszenia przez psa wściekłego, dekokt z widłaku (*Lycopodium Selago*) i z czerwonej ciesziny (*Taxus baccata*) z pomyslnym skutkiem, a przytém wypala pęchérzyki, które przy wybuchnieniu wodowstrętu (wściekliczy) pod językiem od 8go do 40go dnia po ukąszeniu formują się; które lekarstwo podług iego dostrzeżeń jest nayskuteczniejszym w zapobieżeniu tak niebezpieczney chorobie, nawet, gdyby już wodowstręt poiawił się.

— Z Wiédnia d. 19. Listopada. —

Do udzielonych już zaspokajających wiadomości, o stanie zdrowia N. Cesarza Jmci, możemy podług świętych z Preszburga nadeszłych doniesień dodać, że požądane zdrowie N. Pana znacznie się polepsza, i że Cesarz Jmć ze słabości Swoiey pochodzący w przeszłym tygodniu z przeciżenia, za wylęczonego uważanym być może.

— Z Czech. —

Dnia 17. Paźdz. odbył się w Pradze ze zwycajną uroczystością Seyur przez JCKMóść dla Królestwa Czeskiego rozpisany, pod przewodnictwem naywyższego Margrabiego, Franciszka Hrab: Kollowrat-Liebsteinskiego.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Ameryka Hispańska.

Podług Gazet Londyńskich: Rząd prowincyjny Buenos-Ayreski oświadczył, że zlecenie Rządu Zjednoczonych Prowincyj rzeki la Plata, którego część składa, mianowicie, aby aż do zaprowadze-

nia centralney Władzy wykonawczey w tychże prowincyach, stér całego Państwa tymczasowey, iak dotąd, wykonywał, przyznumie, z tą atoli prosbą, aby pomieniona Władza wykonawcza czém rychléy mianowaną została.

Ponieważ niedawno między Anglią a Zjednoczonymi Prowincyami rzeki la Plata, Traktat przyjaźni, żeglugi i handlu zawartym został, przeto dotychczasowy Konsul Jeneralny Angielski także, P. Paris, mianowany został Sprawuiącym interessa Anglii w tychże Państwach.

Prowincya St. Juan, należąca do Zjednoczonych Prowincyj rzeki la Plata, uchwaliła wolność Wyznań, atoli po burzliwych naradach cały miesiąc trwających. Podano Rządowi jedną prosbę z 1450 podpisami za tą wolnością, a drugą z 600 podpisami przeciwko tężce.

Podług Gazet z Karrahas w Kolumbii, upoważnił Kongres Kolumbijski Boliwara prowadzić woyska téy Rzeczypospolitey wszędzie, gdzie tego uzna potrzebę. Wreszcie uchwalil Kongres, że ta Rzeczypospolita w przypadku, gdyby obce iakie Państwo zażądać miało pomocy od woyska oswobadzającego, wszystkie koszta wojenne ponosić ma. — Mniemają, że wyrok ten dotyczy szczególnie Buenos-Ayres.

Hiszpania.

Gwiazda donosi z Madrytu pod d. 13. Paźdz. dziennika: «Król ze Swoiey słabości przyszedł zupełnie do zdrowia i mieszka ciągle z Swoją rodziną w Eskuriale.»

Wyprawa ku wzmocnieniu załog w Puerto-Ricco i w Hawannie przeznaczona, odplynęła d. 26. Września z portu Ferrol. Zostaie ona pod dowództwem Marszałka polnego Don Jose Miranda y Cabezon, który mianowanym został Pod-Dowódcą na wyspie Kuba, i składa się 3go lekkiego Katalonskiego i z 3go lekkiego Galicyjskiego pułku, z iedney brygady artyleryi i fregat wojennych Leastad, Iberia i Perla. Trzecia ta wyprawa, która od czasu restauracyi z d. 1. Paźdz. do wzmiankowanych osad wysłana została, składa się z samych dobranych znamienitą karnością wyszczególniających się woioowników, którzy tego ich ozywianiego ducha przy odbiciu od brzegów oczystych tysiącnym wykrzykiem: Niech żyje Król! poznac w sobie dali.»

X

Wielka Brytania i Irlandyia.

Pewna Gazeta Londyńska zaprzecza, iakoby większa ilość not bankowych przez bank w obieg puszczonej, była przyczyną, że kurs wexlów nieprzyjawnym się okazał dla Anglii, i okoliczność tę tylko większemu przywozowi zagranicznemu przypisują. Ilość iedwabiu surowego w ciągu ostatnich 12 miesięcy, mówi też Gazeta, jest większa, a niżeli kiedy w latach przeszłych była. Przywóz z Rosyji był o czwartą część większy, aniżeli wywóz do tego kraju. Z Austryi, która mało potrzebuje naszych płodów i towarów rękodzielnych, wprowadzano od niejakiego czasu co tydzień za 100,000 fun. szt. wełny. Z Prus i Saxonii sprowadzaliśmy nie tylko wielkie zapasy wełny, ale nawet sukna. Z innych części Niemiec otrzymaliśmy znaczne zapasy wina, płócien i innych artykułów. Przez zmniejszenie cła na winie o 50/100 podwoili winiarze i prywatne osoby swoje zapasy. Wszystkie te okoliczności są naturalnym i przewidzianym skutkiem owego wielkiego doświadczenia w polityce handlowej (zniżenia cła wchodowego), którego się Rząd niedawno uchwycił, tymczasem nadano handlowi naszemu poęd godny podziwienia i wywóz naszych płodów do Ameryki południowej i innych odległych krajów świata pomnożył się bardzo bez wątpienia, atoli równowaga w wyplatkach musi ieszcze przez czas nieiaki przeciwko nam okazywać się.

Francyia.

Król powróciwszy z Compiègne dnia 15. Paźdz. do pałacu Tuillierów przybył, przyjmował nazajutrz powinowania Dworu, Ministrów, Postów rodzinnych, Marszałków i t. p. Potem był obecnym radzie ministeryjalnej, której przewodniczył.

Dnia 19. Października odbyła się pod przewodnictwem Króla Jmci Rada Ministeryjalna, która 6 godzin trwała.

D. 21. Paźdz. Margrabia Moussayn, Poseł Francuzki przy Dworze Bawarskim, miał u Króla Jmci prywatne postuchanie.

Tegoż dnia odbyło się powszechne posiedzenie wszystkich sekcyy Kommissyi do likwidowania wynagrodzenia wychodców przeznaczony.

Obóz przy Luneville d. 1. Listopada zwinętym został.

Gwiazda zapewnia podług listów prywatnych z Kopenhagi, że Duński Poseł na Dworze Hiszpańskim, Hrabia Dernath, nie jest odwołany, iedzie tylko do Niemiec północnych, w moc 6ciomiesięcznego wydanego mu pozwolenia.

Sir Hudson Lowe ma podług niektórych Gazet około Wersalu bardzo skromne życie prowadzić.

Gazeta *Santé* w Paryżu wychodząca z dnia 15. Października mowi: »Wypadki z zaszłych wątpliwości o dobroczynney mocy szczepioney ospy są smutne, albowiem przesady mniej oświeconych klas ludu, sprzeciwiające się owym zaradczym środkom pomnożyły straszliwą chorobę ospy naturalnej. Z pomiędzy 31 osób od 1. do 11. Paźdz. w dwunastym obwodzie miasta Paryża zmarłych, umarło 27 na ospe. Jest rzeczą dowiedzioną, że z owych 27 zmarłych żaden nie miał sobie ospy zaszczepioney.«

W teyże gazecie czytamy dwa bardzo interesujące listy pełne uwag i sprawdzonych czynów na korzyść drogiego odkrycia Pana Jenners; ieden z owych listów pochodzi od Adwokata Król. wyższych Sądów Paryskich, Ojca liczney rodziny, a drugi od Plebana Bussy przy Lagny: który dowodzi, że z pomiędzy 4000 osob, które od 25 do 26 lat na iego przełożenia i radę pozwolili sobie ospe zaszczepić, ani ieden nawet naturalną ospe, która tę okolicę często odwiedzała, zarażonym nie został; jest to czyn sprawdzony który publicznie poświadcza nie obawiając się zaprzeczenia.

Monitor z dnia 15. Października zawiera wiadomość o stanie kassy umarzającej, tudzież depozytowej i spisowej kassy w dniu 30. Września 1825 w moc czego:

I. Wpłynęło do kassy umarzającej:

	frank.	Ct.
Z dotacyiów	370,130,000	—
Z zaległości	173,822,192	—
Za sprzedane lasy	83,145,565	49

Razem 627,098,477 49

Z tego wydała kassa do 30.)

Września:)

Za 37,070,107 fr. na powrót odkupionych dochodów 5-)		
proc. 594,914,079 fr. 55 Ct.)	626,846,132	36
Za 1,291,688 fr. odkupionych 3procentowych dochodów)		
31,932,052 fr. 81 Ct.)		

Z dniem 30. Września pozostało 252,345 15

II. Depozytowa i spisowa kassa odebrała do 30. Września:

a) W sądowych i administracyjnych konsygnacyiach	125,582,174	82
Z tego oddała na powrót	84,135,104	94

Pozostało w kassie 41,447,069 88

b) W depozytach	315,355,781	53
Z tego oddano na powrót	291,602,535	77

Pozostało w kassie 23,753,245 76

Zdanie sprawy z dnia 5. Października 1825 przez jeneralnego Dyrektora obudwóch kass: Pana Paquinet podpisane. Pod tym podpisem znajduje się tłumaczenie Kommissyi nadzorczey; którego pierwszy artykuł (*ursive* drukowany) tak opiewa: »Nota. Przy uwiadomieniu o tych rezultatach ogranicza się Kommissya nadzorcza na poświadczeniu iey zgodności z księgami kassy umarżającej, które stosownie do prawa z dnia 28. Kwietnia 1816 r. sprawdzają.« (Tu następuje zapewnienie, że reklamowane konsygnacye i depozyta natychmiast zwróconemi zostały i rozkaz ogłoszenia niniejszego zdania sprawy.) Podpisano: Mollier Xiążę Gaety. — Guilhermy Berthollet Sekretarz.

Gwiazda ogłasza, iż wiadomość pewney gazety Angielskiej, iakoby Podskarbi Marynarki i Prezydent Angielskiej handlowey kontroli Pan Huskisson dla tego do Paryża przybył, ażeby z Francją zawrzeć ugodę handlową, jest bezzasadną, ponieważ przy terażniejszych przepisach cłowych o żadney unowie handlowey między obudwoma Mocarstwami pomyśleć nie można.

Podług wyrachowania Monitora z dnia 16. Października nam udzielonego wynosiły ogólne dochody Państwa Francuzkiego w pierwszych 9 miesiącach t. r. 12 milionów 328,000 franków więcej iak w pierwszych 9 miesiącach 1824 r. a 34 miliony 21,000 franków więcej, iak w pierwszych 9 miesiącach 1822 roku, który to rok przy oszacowaniu budżetu z roku 1825 za posadę był wzięty.

Kurs 5procentowe. Consol. był dnia 17. Października w Bursie Paryżkiej po 99 frank. 30 cent.; 3proc. po 71 fr. 75 cent.

Zjednoczone Niderlandy.

Król Jmć odprawił posiedzenie Stanów Jeneralnych z największą uroczystością, które Mową otworzone zostało.

Niemcy.

Gazeta Monachijska z d. 29. Października donosi: »N. Król Jmć raczył nayłaskawiej pod własnym przewodnictwem wyznaczyć Kommissyją, by naradzić się względem zaprowadzenia oszczędności w Zarządzie Państwa. Na Członków tężże Kommissyi powołanymi zostali: Minister Stanu, Hrabia Lerchenfeld; Radca Stanu w nadzwyczajney służbie, Jeneralny Kommissarz i Prezydent Rządowy de Widder; Król: Wice-Prezydent Rządowy Hrabia Armansberg; Radca Ministeryjalny Mieg; zaś Król: Radey Stanu de Kobell, prowadzenie Protokołu przez N. Króla Jmć zalecone zostało.

Jęj Królewicowska Mość Xiężniczka Pruska Małżonka Następcy Tronu, wczoray przybyła do N. Królowej Mathi w-Nymfenburgu.

Turcyja.

Dostrzegacz Austriacki umieścić co następuje pod artykułem:

— Z Konstantynopola d. 10. Października. —

Wiadomości przez ostatnią pocztę z teatru woyny w Morei, nam udzielone, ograniczają się na następujących doniesieniach:

Na prośbę znanego Jenerała Londo, o kilkaset ludzi regularnego woyska w celu napadnięcia twierdzy Tripoliza, postanowiono wysłać Putkownika Fabvier z pułkiem około z 300 ludzi składającym się na stopę Europeyską przez tegoż urządzonym. — Londo zapewnił, że Ibrahim Basza z całą swoją potęgą ku Mistrza pociągnął*); że w Tripolizza ledwie 500 ludzi znajduje się; że we 3000 woyska sam szturmować będzie i tylko potrzebuje regularnego żołnierza, aby z bagnetem w rękę oczyścić ulice miasta, gdy twierdza przez niego zdobytą zostanie. Fabvier stanąwszy na oznaczonym sobie miejscu z swoim oddziałem przekonał się, że Londo zamiast obiecanego woyska ledwie 500 ludzi miał zebranych. Przecież poprzestał na planie Greckiego Jenerała, który na tym się zasadał, ażeby się Fabvier aż pod bramę Leonardzką posunął i tam za pomocą drabin na mury twierdzy dostał się, podczas gdy Londo z przeciwney strony fałszywy atak przypuści dla ściągnięcia tam siły nieprzyacielskiej. Fabvier pod zastoną nocy postąpił istotnie aż blisko do wzmiankowaney bramy, miał 8 drabin i wszystkie narzędzia dla potrzaskania bramy, w pogotowiu; lecz Londo się niepokazał. — Jak tylko dzień zajaśniał, pokazało się, że osada była nierównie mocniejszą iak mniemano, a tak Fabvier nic niewskurawszy wziął się do odwrotu, przez Egipską konnicę ścigany.

O wyysciu pod zagle ziednoczoney Egipsko-Konstantynopolińskię floty z Alexandryi, ieszcze nieodebraliśmy tu wiadomości, co się łatwo wyiaśnia, ponieważ takowe wyyscie floty z końcem Września trudno aby nastąpić mogło. Liczbę woyska, do tey wyprawy na pokłady okrętowe przeznaczonego, podają na 9000 ludzi różnego rodzaju broni; także twierdzą, iednakże bez zaręczenia, że 15 palnych i 2 parych statków przy teyże wyprawie znajdują się.

Dwie Greckie eskadry, iedna z 36, a druga z 18 okrętów składające się rachując w to i statki palne, krążyły podług doniesień z Archipelagu o-

*) To się zupełnie zgadza, tylko osada, którą Egipski wodz w Tripolizzie zostawił, była większą, iak Londo mniemał. Ibrahim z swoim podjazdem udał się daley przez Mistrę aż do Trinisi ku zatoce Lahony; iego poruszenia i związki na półwyspie były zupełnie wolne i zabezpieczone.

statnich dni Września między Milo i Santorin dla uważania poruszeń Turecko-Egipskiej floty, jeżeli się do tych wód zbliżyli. Okręta owe są całkiem Hydryoickie; Specyoci i inni wyspiarze nieprzynajmniej mieli patrzeć okiem na poprzedniczo panujący wpływ Hydry, który sobie przyswoiła.

Z gazety Hydryoickiej (Przyjaciel Prawa) od Nru 144 z dnia 29. Sierpnia nic nowego nie nadeszło; owszem rozeszła się pogłoska (o której i gazeta *Spectateur oriental* wspomina) że gazeta owa z przyczyn nam niewiadomych zamknięta została.

Z Naponi di Romania odebrałszy od wiarygodnego korespondenta z dnia 24. Września następujące doniesienia:

»Tutejszy stan rzeczy daleko jest gorszy, iak mi go w Smyrnie malowano. Osoby dowodzące dziś pułkiem, powszechnie są równie obrzydzone, iak wzgardzona. I-iakże, ma być inaczej, kiedy niczém inném niezatrudniają się, iak tylko osobistością, kabałami przeciwko współbiegającym się, prawdziwemi lub zmysłowemi sprzyśnięciami; a o gorliwych środkach ku swej obronie tak mało myślą, iak gdyby już żadnego Ibrahima Baszy i żadnych więcej Turków na świecie niebyło. Naród terazniejszą niewystawioną nędzą znękany wygląda przytępionym wzrokiem niepokieszczeni przyszłości.— Nadaremnie usiłują Rządzy gazetowi baykami, w które sami niewierzą, proźnemi nadziejami cudzej pomocy, wyprawami Kochuana i Wildsona i t. p. utrzymywać naród. Sama Grecka łatwowierność znajdzie nakoniec swoje granice.«

»Junakeryie Francuzkich i Angielskich przyjaciół Greckich doprowadziły zawichrzenie do najwyższego stopnia.«*) Ostatni są, lub zdają się

*) Już dawno z przekonania powiedzieliśmy, że wniechanie się tylu niepowołanych do rzeczy, która przez namiętność, bez planu i wściekłe stronnictwo zasady nieufeczną stała się, tylko upadek oney przypieszyć zdoła. Rzut oka na doświadczenia ostatnich miesięcy dostatecznie nas utwierdza i egięle utwierdzać nas będzie w tém przekonaniu. Zazdrość, która wystanych Francuzkich i Angielskich wybrerkow, przyjaciół Greckich, żywia, była skutkiem zdarzeń zaledwie wyjaśnić się mogących, które się w miesiącu Lipcu przytrafiły. Łatwo można wyrachować wrażenie, iakie przedsięwzięcie przez Rząd Angielski krok w Grecyi sprawiły. Stronnictwo za Angielskie uważane przykrą walkę ponieść będzie musiało. Temu

przynajmniej być najmocniejszym; tak długo, depoki Maurocordato i Konduriotti w Naponi i sąsiedzkich wyspach, utrzymują się; tamci zaś mają przeważający wpływ w prowincjach północnych.— Nieiaki Saffianopoulo niezmordowany intrygant, i między poufny Odysseusza, o którym podczas pobytu Lorda Byrona i Pułkownika Stanhope w Messolondze główna była mowa, właśnie podówczas, gdy w Nauplia uchwalono adres, w którym protekcyi Angielskiej żądano, zgromadził w Liwadyi moc Kapitanów, którym podał projekt, aby syna pewnego Francuzkiego Xiążęcia pod opieką Colletisa i innych przeciw-Angielskich partyzantów Królem Grecyi mianować. Przeciagnął ón był Góurę, następcę Odysseusza i Pana Athenu eaktem na swoją stronę; tylko obawa, ażeby nie stracił zaległych roszczeń pieniężnych przez formalne zerwanie z Kuriottym, spowodowała go nakoniec przyłączyć się na pozór do aktu protekcyjnego, o którym w rozszerzonym publicznie piśmie do szefów Messolongi, iako o zdradzie kraiu dał wyobrażenie.— Rząd w Naponi zalecił owego Saphianopoulo i różnych jego naczynniejszych pomocników wszędzie iako burtowników ścigać.«

»Znany dowódzca pałnych statków, Kanari, teraz tu się znajduie. Przed kilkoma dniami dał Jenerał Roche dla niego wielką ucztę, na której w imieniu pewny wysokięj godności i napyknięszey w Paryżu damy, zachwyconey bohaterstkiemi jego dziełami, ofiarował Kanaremu upominek z Greckim napisem; upominek ów wyobrazał Kanarego i jego biografiją. Kanari w dowód wdzięczności ofiarował Jenerałowi Roche swoją starą lukę, którą tenże Jenerał za relikwie zachować przyrzekł.«

»Co się dzieie na flotach Greckich, nie umiemy z pewnością twierdzić. Mówią, iż one oczekują licznę Turecko-Egipskiej wyprawy, która z Alexandryi odpłynęć miała.— Zapewnie więc ieszcze przyydzie do starczek morskich, które jeżeli Greków nie wzniesą do góry, lub nadchodząca zima nowych kombinacyi nie zdziała, powstańcy sami w sobie upać muszą.

przeciwne stronnictwo Francuzkie chłubić się będzie ze zwycięstwa, i z takowego korzystać stosownie do potrzeb swoich planów, chociaż ani o wlos nie lepię wyrachowanych, iak ich przeciwników. Pomnożona niezgoda niepowsięgnięta anarchia, reakcyie nad reakcyie będą skutkami nieszcześliwej tej walki zakładu, o który dwie obce fakcyie ubiegają się kosztem narodu, któremu dopomagać zdają się. Prz. D. Austr.